

ANTE TOMIĆ

[1803-1894].

Već u prvim godinama života Gospodarskog Društva vidimo u njegovim redovima uz Šporera još jednog dičnog našeg starinu, *Antu Tomića*. Sve do smrti Šporerove ostaju Tomić i Šporer u vrlo intimnom i iskrenom prijateljskom odnosu. No Tomić — iako stariji — preživio je za neko tridesetak godina Šporera te dosegao neobično visoku starost. Već ovdje moramo naglasiti, da je Tomić zapravo ona veza, koja vezuje najstarije naše Šumarsko Udruženje (1846) sa današnjim našim Udruženjem. Njega vidimo ne samo među prvim stručnim radnicima, već je on i član *prve uprave* (1846), *pa i tajnik* (1851) *najstarijeg Šumarskog Udruženja*, o kojemu smo već govorili. A Tomić je — kako smo već naglasili — i *prvi predsjednik bivšeg Hrvatsko-Slavonskog Šumarskog Društva*, koje je osnovano god. 1876.

Tomić se rodio god. 1803. u Vinkovcima. Osnovnu školu svršio je u Mitrovici, a gimnaziju u Vinkovcima. Šumarstvo je študirao u tadanjoj renomiranoj visokoj školi u Mariabrunn-u od god. 1824. do 1827. Poslala ga je onamo kao svog pitomca Krajiška šumska uprava. Prvo mu je namještenje bilo kod gradiške regimente (1827). Od toga časa počinje njegovo često mijenjanje sjedišta. Iz jednog krajiškog područja biva premještan u drugo. Vidimo ga u Banatu (Šumska uprava Bosović, 1829). U brodskoj (1831), slunjskoj (1835), ogulinskoj (1842) regimenti. Važan je za njega premještanje u Bjelovar (1844). Tu dolazi u tješni kontakt sa Šporerom i Kosom. Između njih trojice razvija se tijesan i topao prijateljski odnos. Sva tri šumara-starine ostaju do konca svog života vezani tim prijateljskim vezama. Oko njih se kreću sva najstarija kretanja na području šumarstva u opće a osnivanja najstarijeg šumarskog udruženja napose.

Prilikom nove organizacije zemljarinskog katastra prelaze Tomić i Šporer (1851) u njegovu službu kao katastralni povjerenici za procjenu šuma. Kos postaje zemaljski povjerenik za uredjivanje zemljarine. U isto vrijeme vidimo Tomića, Špo-

rera i Kosa kao ispitne povjerenike na prvom i najstarijem praktičnom šumarskom državnom ispitu. Nalazimo zabilježeno (G. L. 1855., S. 177.—182.), da je Tomić u to vrijeme „nadzornik šuma”, no nije moguće utvrditi, u kojoj službi i gdje mu je sjedište. U službi katastra nalazimo Tomića sve do 1859. Po razvoj Tomićevih sposobnosti ova je služba utoliko od važnosti, što je Tomić u svojstvu katastralnog povjerenika proputovao i proučio sve naše krajeve te tako upoznao tadanje privredne i šumarske prilike.

Kako je intimna bila prijateljska veza između Tomića, Šporera i Kosa, razbire se iz činjenice, da godine 1859. Tomić prelazi opet u Krajišku službu (Bela Crkva), pošto su prije njega učinili isti taj korak Šporer i Kos. Dojadila mu je bila služba katastralnog povjerenika, koja je bila presićena tužbama i denuncijacijama i koja ga je dovodila u trajni sukob sa narodom na jednoj, a sa vlašću na drugoj strani.

Od 1860. do 1867. Tomić je u Karansebešu. Ondje slavi svoju 40-godišnjicu rada. Od 1867. do 1872. služi on kod šumske direkcije u Zagrebu, gdje bude i penzionisan. Kao penzioner živio je u Zagrebu i dočekao za šumara vanredno visoku starost. Umro je u devedesetdrugoj godini svoga života 9. januara 1894.

Ma da je bio penzionisan i u visokoj starosti, on je ipak uzimao živo učešće u Kereškenjijevoj akciji oko osnivanja Hrvatsko-Slavenskog Šumarskog Društva. On je *predsjednik privremenog odbora* (1876., mart) i prvi *predsjednik samoga Društva* (1876., oktobar). Ta njegova funkcija bila je počasna. Očito je, da su osnivači Hrvatsko-Slavenskog Šumarskog Društva htjeli da najstarijem u ono vrijeme živome šumaru odađu na taj način zasluženo priznanje. Već godinu dana nakon izbora Tomić podnaša ostavku na časti predsjednika i povlači se u potpun mir — u Samobor. Skupština ga (1877) bira začasnim članom Društva.

Tomić se javlja prvim svojim literarnim prinosom godine 1843.: „Predlog, kako da se obćuvaju šume u potrebitom stališu i koji se pri tom pravilah deržati valja” (G. L. 1843. S. 182.—185., 227.—230., 237.—240.). Iz iste godine potječe i njegov elaborat „o manjkavosti šumarske uprave u Krajini kao i o uzrocih njenih ter učinih, kojima bi se ti odnošaji popraviti mogli”. Ta radnja bude podnešena na riješenje t. zv. ratnom vijeću, kao vrhovnoj krajiškoj vlasti. Ovo je vraća na mišljenje svojim podčinjenim organima. No pošto je Tomić u svome elaboratu baš te organe predočio „kao svojoj zadaći nedorasle”, prirodno je, da su se ovi izjavili protiv njegovog predloga. I tako pokušaj Tomićev, koji je očito išao za tim, da se ne samo unapredi šumarstvo, već da se pomogne i narodu u Krajini, ostade bez uspjeha.

Ostali njegovi radovi kretali su se naročito na području taksacije. Ovo je razumljivo, ako se uvaži, da se on u svojoj šumarskoj praksi gotovo isključivo bavio radovima iz procjene šuma. Donosimo popis onih njegovih radova, koji su izašli u Šumarskom Listu:

„Spomenica o uredjenju zemljarinskog katastra” (Š. L. 1877. S. 9.),

„Normalni dohodak i normalna drvna zaliha uredjenje šume” (Š. L. 1877. S. 110.),

„Prirast drva na temelju skrižaljke o dohotku” (Š. L. 1877. S. 201.),

- „Nekoliko riječi o silhouetti šumarnika Danhelovskoga, obzirom na katastar” (Š. L. 1881. S. 249.),
- „Na obranu „k riješenju pitanja o čistom prihodu šumæ” (Š. L. 1882. S. 344.),
- „Razjašnjenja k rationalnoj metodi uredjivanju šumskog gospodarstva” (Š. L. 1883. S. 106.),
- „K pitanju, koja se dobitna mjera uzgojnog uredjenja uporabiti ima” (Š. L. 1884. S. 5.),
- „Dodatak razjašnjenju rationalne metode uredjivanja šum. gospodarstva” (Š. L. 1884. S. 84.),
- „Konačni osvrt na rationalnu metodu uredjivanja šum. gospodarstva” (Š. L. 1884. S. 143.),
- „K pitanju uzčuvanja šuma krajiških strana” (Š. L. 1885. S. 353.),
- „K poglavju potrajnog uživanja šuma” (Š. L. 1886. S. 289.) i
- „Kritična smotra nauke dra. Makse Presslera o rationalnom šumarstvu i njegovom najizdašnjem trajnom gojenju šume” (Š. L. 1890. S. 507.).

